

Grey Scale #13

DANES-PICTA.COM

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

2

0223

DIA WYKONCOWAN I...
i kursu dowodzący dywizji.

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

KURS III I DOWODZ - 1950 - 1951 r.

"ZAKŁAD I WYDZIAŁ"
SZYBKA KATEDRA ARTYLERII

Włodzisław Jankowski

ARTYLLERSKI
plk. dypl.

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

Dział Regulator chr. 13
Nr 190-214

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. br. K. Swierczewskiego

Dział 109
Nr 109

TAKTYKA ARTYLLERII

Tomat 305 zraj Nr. 5

ARTYLLERIA W OBRONIE KOLUBU ARMII LECO.

12367

OPRACOWANIE:

WYDZIAŁ ARTYLLERII
PLK.

2

0223

DIA WYKONANIA I SPOSÓB
i kursu dowódców dywizji

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
In.gen.br. K. Swierczewskiego

KURS III I DOWÓDZ - 1950 - 1951 r.

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
In. gen. br. K. Swierczewskiego

Dział Legreantor chr. 13
Nr 190-214

"ZARZĄDZANIE"
SZTAB KAMPANII ARTYLERYJNEJ

Mykone 1 plk

W. POLSKI
ok. dypl.

opz

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
In. gen. br. K. Swierczewskiego

Dział 109
Nr 109

TAKTYKA ARTYLERYJNY

Temat 308 zag. Nr. 5

ARTYLERIA W OBRONIE KOLUMNY ARMII NRO.

12367

OPRACOWAŁ:

W. POLSKI
płk.

ARTYLERIA W OBRONIE STABEI KORPUSU PIECHOTY

Miejsce wykładu - sala wykładowa

Czas - 2 godziny

Cel - zapoznać słuchaczy z zasadami ujęcia i działania artylerii na szczeblu korpusu armijnego.

Treść wykładu :

1. Wstęp.
2. System ogni w obronie
3. Artyleria i pododdziały korpusu - ilość i możliwości
4. Wymaganie nasyconie artylerią w obronie
5. Zwalczanie artylerii
6. Podział artylerii, organizacja taktyczna, utrzymani-
nie.
7. Praca dowódcy artylerii korpusu i jego sztabu w okre-
sie pobierania decyzji przez dowódcę korpusu
8. Praca sztabu korpusu przy planowaniu ogni
9. Linewy sprzętu, wsparcie p-6, ruchomy artyleryjski
rejon i dowód ppanc.
10. Organizacja dowództwa w obronie ppanc.
11. Przebieg działań artylerii.

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZKOLI GENERAŁNEGO
Im. gen. br. J. Świerczewskiego

Dział _____

Nr 109

Załączniki :

- Nr. 1 - Liczbowe zestawienie
- Nr. 2 - Schemat ugrupowań w "wozach ogniowych"
- Nr. 3 - Schemat ugrupowania "w linii równoległej"
- Nr. 4 - Artyleryjska obrona przeciwnieborna i jej organ-
zacja na szczeblu pułku i dywizji piechoty.

ARTYLERIA W OBRONIE STAŁEJ KORPUSU ARMIJNEGO

Wstęp:

Ogólne zadania artylerii, jakie ma ona w obronie do wykonania poznaliśmy już w ciągu dwóch poprzednich lat.

Zadania te w bardzo wszelkim skrócie można sprowadzić do:

- zwalczania czołgów nieprzyjaciela,
- " " piechoty "
- " " artylerii "

Wiemy już również ze studiów w latach poprzednich, że dla sprawnego wykonania tych zadań musi artyleria stosować manewr zarówno ognia jak i sprzętem. Wiemy również, że na szczebla pułku piechoty artyleria ograniczała się niemal wyłącznie do manewru ogniem, natomiast na szczebla dywizji poza manewrem ognia, już dość często manewr sprzętem a przy przeciwnacernym odwodzie artyleryjskim jako zasada.

Wiemy również, że na szczebla pułku piechoty, a w dużej mierze i na szczebla dywizji mogliśmy nie uciekać się do manewru sprzętem dlatego, że szerokość rejonu obrony pułku lub pasa obrony dywizji umożliwiały skupienie ognia całej, lub prawie całej artylerii w dowolnym miejscu przed frontem pułku lub dywizji.

Na szczebla korpusu zarządzenie to poważnie się komplikuje. Szerokość pasa obrony korpusu, wynosząca w przeciętnych warunkach rzadko tylko mniej niż 20 km., a często więcej, wyklucza skupienie całego ognia przed całym frontem korpusu.

Ta okoliczność wpływa na to, że zasady użycia artylerii na szczebla korpusu różnią się pod niektórymi względami od znanych nam zasad użycia artylerii na szczebla pułku piechoty lub dywizji.

Najważniejszymi różnicami będą:

- artyleria na szczebla korpusu niemal nigdy nie obejmuje całej szerokości pasa obrony - zwykle bywają części frontu korpusu zdane na własne siły i części, na których może działać art. grupy korpusnej.
- Manewr sprzętem ma często szerokie zastosowanie. Dowódca artylerii korpusu zwykle przewiduje i planuje manewr nie tylko siłami artyleryjskiego odwodu ppanc, lecz również i artylerii ognia pośredniego.
- Początkowy trafny podział sił artylerii i jej uzupelnienie nabierają szczególnie wielkiego znaczenia, gdyż naprawienie w toku walki popełnionego błędu /za pomocą manewru sprzętem/ wymaga czasu i nie zawsze może być

wykonane

System ogni
obrony.

Podstawą obrony jest ogień wszystkich środków ogniowych, ujęty w jednolity, przemyślany i zerany system.

W systemie ogni obrony artyleria zajmuje miejsce czołowe, ponieważ dysponuje najbardziej wydajnym sprzętem zarówno pod względem siły samego ognia, jak i jego zasięgu.

System ogni obrony powinien umożliwić zwalczanie npla na możliwie największej głębokości jego ugrupowania z tym, że największe nasilenie ognia powinno być przed przednią skrają obrony.

Pośród broni naziemnych biorących udział w systemie ogni obrony, artyleria jest bronią, która zwalcza nieprzyjaciela na największej głębokości jego ugrupowania - od dalekich napadów ogniowych na cele bardzo odległe przez zerodkowanie ognia na nieprzyjaciela grupującego się do natarcia i stałe ogni zaporowe w obronie przedniego skraju, aż do ogni wewnątrz własnego ugrupowania obronnego, oraz przez skutecznie zorganizowaną artyleryjską obronę ppanc na całej głębokości obrony.

System ogni artylerii i moździerzy w obronie powinien przewidywać:

- możliwość wykonywania wzbraniania na całej głębokości zasięgu ognia na npla w marszu lub na postoju dla zadania mu strat, opóźnienia marszu i rozwinięcia, oraz wycofania moralnego jeszcze przed wejściem do bitwy;
- możliwość wykonywania wsparcia własnych oddziałów wydzielonych, walczących w pasie przesłaniania;
- możliwość wsparcia walki czoł i osłony ich wycofania;
- obezwładnianie i demoralizowanie żywych sił nieprzyjaciela oraz niszczenie sprzętu w okresie zajmowania przez npla podstaw wyjściowych do natarcia, w chwili gotowości do natarcia przez zapobieganie.
- zwalczanie artylerii i moździerzy npla;
- ciągłą zapórę ogniową moździerzy i artylerii przed przednim skrajem i na ustalonych kierunkach wewnątrz obrony, celem zahamowania natarcia czołków i piechoty;
- Zwalczanie broni pancernej npla na całej głębokości obrony zaczynając od granic zasięgu ognia artylerii;
- oddzielenie piechoty od czołków;
- odwrócenie ogniem rejonów, w których nastąpiło wstąpienie nieprzyjaciela;

- niszczenie czołw i pociągów, którym udało się wejść w głąb naszego umocnienia obrony;
- wsparcie przeciwlotnicze;
- zabezpieczenie słyków.

Artyleria i
moździerze
korpusu.

Organizacja korpusu znana jest już nam z oddzielnego rozkazu. Wskazujemy tutaj jedynie broń artylerii i moździerzy dywizyjnego korpusu i jakie stwarzają one możliwości obronne.

W skład korpusu wchodzi trzy dywizje pociągów, jedna dywizja artylerii, dwa korpusy w składzie trzech baterii i trzy baterie art. pociąg.

Artyleria pociągów posiada pełne zastawienie sprzętu z tyłu i jest przeznaczona do strzelania na wprost, a także do strzelania pośrednim ogniem, a także do strzelania z tyłu.

Ważną rzeczą jest, że w walce obronnej nikt nie może być wycofany z tyłu od początku walki. Jest to zadanie dla sprzętu, który będzie związany ze swymi oddziałami w pierwszym rzucie, który walczy w głąb r. 1. i nie może być wycofany przed przelaniem strumienia lub w ogóle nie może być wycofany w walce o utrzymanie obrony. Dotyczy to przede wszystkim moździerzy, szczególnie moździerzy 8 mm i 120 mm strzelających na wprost drugiego rzutu.

Przyjmując schematycznie, że jedna trzecia sił będzie w pierwszym rzucie, można uważać za typowe umocnienie korpusu, w którym jedna trzecia dywizji w pierwszym rzucie i jedna w drugim.

Wobec powyższego artyleria i moździerze, jako przy takim umocnieniu będą mogli wziąć udział w walce o przednią obronę podlegającą załącznik Nr. 1.

W związku z tym uważamy, że w walce przednią obronę nie będą mogły wziąć udziału moździerze 32 mm i 60 mm drugiego rzutu, wszystkie moździerze będą znajdowały się w drugim rzucie dywizji, tj. stojące na trzeciej pozycji obronnej oraz art. i moźdz. DP II rzutu.

Poniższa tabela podaje nasycenie frontu artylerią i moździerzami, wychodząc z założenia, że korpus znajdujący się na głównym kierunku obrony broni pasą szerokości około 20 - 25 km.

NASYCENIE FRONTU KORPUSU PIKNOTY

ARTYLERIA I MOŹDZIERZAMI.

Jednostka artylerii	Ilość ^{szt} <i>szt</i>			Przebiegła szerokość frontu w km.	Nasycenie		
	de ognia na wprost	de ognia pośredniego	Razem		Ornien na wprost	Ornien pośrednim	Razem
Artyleria całego korpusu	243	441	684		10	18	28
Artyleria biorąca udział w walce o pierwszą pozycję	80	204	284	25	3,5	8	11,5
Procentowo biorze udział w walce o pierwszą pozycję	33%	46%	42%				

Tą ilością artylerii mogącej wziąć udział w walce o pierwszą pozycję możemy zapewnić 50% szerokości 7300 m; 60% szerokości 13500 m i obszarowanie 126 ha.

Wymagane nasycenie artylerii w obronie.

Nasycenie artylerią frontu obrony, tj. ilość dział i moździerzy przypadająca na jeden kilometr frontu, jest normą orientacyjną przy ocenie możliwości wykonania zadań obronnych z punktu widzenia siły ognia.

Oczywiście, że nasycenie frontu artylerią i innymi środkami ogniomocnymi musi być dostosowana do zadań, jakie ma korpus do spełnienia. Jest zrozumiałe, że korpus organizujący obronę na

kierunku, na którym jest spodziewane główne natarcie npla otrzyma więcej środków ogniowych na 1 km. frontu niż korpus, broniący kierunku, na którym tak poważnego natarcia npla nie oczekujemy.

Jeszcze więcej sił i środków otrzyma korpus broniący kierunku, na którym jest przewidziane przyszły natarcie własne.

Z tych powodów nie można schematycznie określać ilości artylerii potrzebnej korpusowi do wykonania zadania obronnego gdyż zależność ona będzie od zadania, terenu i położenia.

Dla umożliwienia przeprowadzenia kalkulacji możliwości obronnych zachodzi konieczność ustalenia czysto orientacyjnych norm nasycenia frontu, przy którym można uważać obronę za wystarczająco odporną.

Za podstawę do ustalenia norm kalkulacyjnych dla artylerii i moździerzy przyjmuje się ilość sprzętu, niezbędną do wykonania najważniejszych zadań decydujących o sile obrony tj. zwalczanie broni pancernej i piechoty nieprzyjaciela.

Wymiarne nasycenie artylerii przeciwpancerną.

Biorąc pod uwagę doświadczenia ostatniej wojny na froncie wschodnim można przyjąć, że natarcie czołgów może być prowadzone siłami 50 - 70 a nawet 100 czołgów na jeden kilometr frontu w jednym rzędzie. Opierając się również na doświadczeniach armii radzieckiej trzeba przyjąć, że jedno działo przeciwpancerne w przeciętnych warunkach niszczy dwa czołgi. Biorąc pod uwagę, że w odparciu natarcia czołgów bierze udział również cała artyleria wsparcia, strzelając początkowo ogniem pośrednim a następnie na wprost ze swych 50 głównych lub przeciwpancernych, broń piechoty, "pancerzownice", saperzy, miotacze płomieni oraz, że dla zahamowania natarcia czołgów wystarcza normalnie zalanie nacierających czołgów stratę w wysokości 40 - 50% czyli że dla zahamowania natarcia czołgów wystarcza zapewnienie stosunku 1 działo na 3 czołgi - stąd wniosek że nasycenie 25 - 30 dział pancernych na jeden kilometr frontu, umieszczonych w słab na całej głębokości obrony korpusu wystarcza dla zahamowania natarcia czołgów.

Wymiarowe normy ustalają ilość środków ppanc jaką trzeba osiągnąć na całej głębokości obrony, lecz nie na całej szerokości pasa obrony, a tylko na szerokości kierunków rzeczywistego zagrożenia i że takie nasycenie osiągnąć możemy tylko drogą

Odpowiedniego wzmocnienia organicznych środków w ppanc.

Wyżej podane normy dotyczą jedynie statycznego nasycenia na zagrożonych kierunkach - w rzeczywistości jednak drogą odpowiednio zaplanowanych i przeprowadzonych manewrów artyleryjskimi, dywizyjnymi, korpuśnymi i armijnymi odwodami ppanc nasycenie to wzrasta znacznie w zależności od składu odwodów i szerokości kierunku zagrożenia.

Mówiąc o obronie ppanc na całej głębokości taktycznej mamy na uwadze takie rozmieszczenie środków ppanc na głębokości aby nacierająca broń pancerna natrafiała na swej drodze na zorganizowaną ciągłą i nieskładną obronę ppanc.

Poniżej przedstawione tabele podają przeciętny procentowy i ilościowy rozkład nasycenia w poszczególnych pasach i pozycjach obrony, zapewniający, jak wykazały doświadczenia Armii Radzieckiej ciągłą i nieskładną obronę ppanc.

a/ Nasycenie procentowe:

Nasycenie procentowe na poszczególnych pasach:			
Nasycenie w pierwszym pasie		nasycenie w drugim pasie	
60 - 65%		35 - 40%	
Nasycenie procentowe na poszczególnych pozycjach pierwszego pasa:			
1 pozycja	2 pozycja	3 pozycja	U w a g i
50%	20%	30%	przyjmując 60-65% przypadających na 1 pas jako 100%

b/ Nasycenie ilościowe na 1 km. Frontu przy 20-25 lufach na km. /65 %/:

Wyszczególnienie pozycji i pasów oraz nasycenia na nich			
1 pozycja	2 pozycja	3 pozycja	Drugi pas
7-9	ok.3	4-6	6-10
przecięt- nie	przecięt- nie	przecięt- nie	przecięt- nie
8	3	5	8

Rozpatrzmy teraz jakie są możliwości zabezpieczenia obrony ppanc. ograniczonymi środkami ppanc. i jakie jest potrzebne ich wzmocnienie dla zaspokojenia potrzeb ppanc. według wyżej podanych norm?

Przyjmując że Korpus armijny broniący pasa na kierunku spodziewanego głównego natarcia npl. otrzyma w ramach pasa obrony armii wynoszącego około 50 km. - pas nie szerszy 20 km. i że jak praktyka wykazała przeciętnie około 60% tego pasa czyli 12 km. stanowi szerokość pasa zagrożonego działaniem broni ppanc. npl. to do zabezpieczenia obrony ppanc. przy nasyceniu 25 luf na km potrzeba 300 luf ppanc.

Korpus dysponuje 243 działami ppanc. a zatem dla skutecznego zabezpieczenia obrony ppanc. w pasie szerokości 12 km, które wynosi 12×25 czyli 300 luf brak mu 57 luf. Biorąc pod uwagę że poza zabezpieczeniem potrzeb obrony ppanc. na kierunku zagrożenia przez broń pancerną, korpus musi jeszcze zaspokoić potrzeby ognia na wprost i w pozostałej części pasa obrony, które wynoszą około 4 dział na 1 km frontu a w konkretnym przykładzie 6×4 czyli 32 dział. co razem ze środkami ppanc. daje brak $57 + 32 = 89$ luf. W ten sposób dochodzimy do wniosku, że korpus działający na głównym kierunku uderzenia npl. powinien być wzmocniony przeciwnie około jedną brygadą artylerii ppanc. w zależności od

Rozpatrzy teraz jakie są możliwości IP dla uzyskania wymaganego nasycenia ppanc. jest niemożliwa.

Jak widać, dywizja posiada do obrony ppanc. 81 dział.

Przyjmując, że do artyleryjskiego odwodu i rejonu ppanc. dywizji trzeba wydzielić środki około dwóch dywizj ppanc. i że pałk i bacz należy tego rejonu zachować swą artylerię przy sobie, to do organizacji obrony przeciwpancernej w ramach pierwszej pozycji pozostaje na dyspozycję mechaniz. /81 - 24 - 23 - 6 / tylko 28 dział.

Przyjmując dalej, że dywizja broniąca głównego kierunku niebezpieczeństwa pod względem pancernym, otrzyma pas nie szerszy niż 8 km. wypada zatem że dywizja własnymi środkami może zapewnić nasycenie pierwszej pozycji tylko około 4 dział na 1 km. /81/8/

Chcąc doprowadzić nasycenie do wymaganego przeciętnego nasycenia 9 luf na 1 km musimy wzmocnić dywizję około 40 działami tj. około 10 batalionami ppanc.

Dopiero przy takim wzmocnieniu jesteśmy w stanie doprowadzić nasycenie do całej szerokości pierwszej pozycji do wymaganej

normy, w wypadku jednolitych możliwości czaiania broni pancerna na całej szerokości pasa obrony i wznij.

Normalnie dywizja nie jest zaprzęta w równym stopniu na całej szerokości pasa - to też odpowiednio do szerokości odcinka zaprzęta przysięła się potrzebna jej środki wzmożenia według kalkulacji jak wyżej.

Wymagane nasycenie artylerii ognia pośredniego.

Najskuteczniejszą przeszkodą dla nacierającej piechoty jest ciągła zapora ognia przed przednim skrajem - dla tego też za podstawę przy kalkulowaniu niezbędnego nasycenia frontu artylerii ognia pośredniego przyjmuje się ilość dział i środków, którymi potrzebną do stworzenia ciągłej zapory stałej w formie SOZ.

Na podstawie doświadczeń armii radzieckiej ustalono, że dla zapewnienia skutecznej obrony niekonieczna potrzeba takiej ilości artylerii, która zapewniłaby możliwość jednoczesnego wykonania SOZ przed frontem całego pasa obrony - wystarczy już zapewnienie możliwości wykonania go w 50% strzelaniem na dwóch kierunkach.

Przy przeciętnej szerokości pasa obrony korpusu około 25 km wystarczy zatem możliwość zapewnienia 12500 m SOZ przy strzelaniu na jednym kierunku.

Możliwość jednoczesnego wykonania SOZ środkami korpusu jak już wyżej podano, wynoszą 7300 m - a zatem dla zapewnienia skutecznej obrony brak środków dla wykonania 5200m SOZ. Potrzeba prawie dziesięciu dywizji 122 m/m lub więcej, że wzmożenie korpusu jedną PAH powinno zabezpieczać obronę przedniego skraju w czasie szturmów npla. Mając jednak na uwadze, że sam SOZ nie wystarcza do zapewnienia skutecznej obrony gdyż i inne zadania jak konieczność równoczesnego odciecia drugich rzędów, zwłaszcza broni peds i zwalczania artylerii są zadaniami bardzo istotnymi w tym okresie, dlatego też w zależności od realnych potrzeb rezultujący wzmożenie korpusu, ale na szczeblu armii, gdyż korpus może wnioskami przedstawianymi do armii nie dysponuje żadnymi środkami realizowania wzmożenia.

Tak jak różne są warunki obrony tak też i różne są potrzeby wzmożenia artylerii organicznej korpusu.

W zależności od szerokości odcinków dopodnych do natarcia

z od stopnia ich zagrożenia na poszczególnych kierunkach zależy będzie potrzebna ilość środków wzmocnienia. Praktyka wykazała, że normalnie około 50% szerokości frontu obrony przypada na odcinki niesprzyjające dla prowadzenia natarcia lub zgoła wykluczające natarcie na ich kierunkach, toteż zapewniając możliwość wykonania SOZ na zasadach strzelania na dwóch kierunkach w 70% szerokości pasa obrony zabezpieczymy obronę dostatecznie. /Prowadzenie natarcia przez nplanie na całej szerokości pasa/.

Reasumując przeprowadzone rozważania odnośnie potrzeb wzmocnienia korpusu środkami ognia pośredniego można przyjąć, że przeciętne wzmocnienie korpusu środkami odpowiadającymi sile jednej BAH i BAC czyli BA bez brygady powinno dostatecznie zabezpieczać obronę korpusu armijnego broniącego głównego kierunku w przeciętnych warunkach obrony.

Ogólna ilość artylerii, potrzebnej do skutecznej obrony.

Sumując ilość artylerii ppanc. /25 - 30 dział na 1 km/ z ilością potrzebnej artylerii wsparcia /20 luf/ otrzymujemy ogólne nasycenie 45 - 50 luf na jeden kilometr frontu. Jest to nasycenie, które na kierunku głównego uderzenia nieprzyjaciela zapewnia już skuteczne wykonanie obrony.

Trzeba zawsze pamiętać, że mówiąc o nasyceniu, mamy na myśli nasycenie przeciętne - całego pasa korpusu. W rzeczywistości nasycenie na różnych odcinkach frontu będzie różne i dostosowane do stopnia zagrożenia i ważności danego kierunku. Przez różnicowanie nasycenia, osiąga się na kierunkach istotnie ważnych, kosztem kierunków drugorzędnych, nasycenie o wiele większe, niż wynosi nasycenie przeciętne.

Pomijając rozważania, chociaż mogą wydawać się czysto teoretycznymi, są oparte na doświadczeniach bojowych armii radzieckiej.

Tak np. w jednej z największych bitew obronnych, w bitwie na łuku Kurskim znajdujemy potwierdzenie naszego rozumowania.

W bitwie tej na odcinku najbardziej zagrożonym, na froncie 13 Armii przeciętne nasycenie artylerią /bez woździerzy/ wynosiło 45 luf na 1 km.

Nasycenie to jednak bynajmniej nie było równomierne na różnych kierunkach wynosiło 59-37- i 36 luf /w tym około 40% artylerii ppanc.

Po rozpoczęciu przez Niemców natarcia i po stwierdzeniu kierunku głównego uderzenia ich czołgów, a wyszło ono na kierunku, na którym ogólne nasycenie było tylko 37 luf, wykonano manewr sprzętu w ramach armii przy jednoczesnym dalszym jej wzmocnieniu środkami planu frontu i dopóki wadźono już w pierwszy dzień bitwy ogólne nasycenie na zagrożonym kierunku do 34,3 luf na 1 km.

Rezultat wiadomy - natarcie niemieckie, mimo że prowadzone ograniczonymi siłami po paru dniach zakończyło się i skończyło klęską.

Oczywiście, że tak znaczne nasycenie może mieć miejsce w warunkach tak wyjątkowych, jak to było pod Kurskiem. Tym nie mniej, nawet w tej bitwie, w której ilość zaangażowanej artylerii była ogromna, dowództwo radzieckie dla osiągnięcia maksimum sił na kierunkach głównych, nie wahało się osłabić wsparcia na kierunkach drugorzędnych do ostatnich granic.

Tak np. gdy w 13 Armii przeciętne nasycenie wynosiło 45 luf to w Armii 65 było już tylko 7,3 dział na km. a w Armjach 50 i 38 tylko 4,3 lufy na kilometr frontu /dane bez moździerzy/.

Jest to wspaniały przykład ścisłe zrozumianej i konsekwentnie przeprowadzonej ekonomii sił.

czanie
erlia

W dotychczasowych rozważaniach o możliwościach ogniowych korpusu, pominieliśmy zupełnie zagadnienia zwalczania artylerii. Tym nie mniej jest to jedno z najważniejszych i najtrudniejszych zadań artylerii. Zasadniczo w zwalczaniu artylerii bierze udział cała artyleria oraz moździerze, przy zwalczaniu moździerzy - nie mniej jednak zadanie to należy w zasadzie do KGA jako organu planującego. Mogą często jednak zachodzić wypadki, że KGA otrzyma to zadanie do samodzielnego wykonania i planowania. Możliwe są również wypadki, gdy KGA, a czasem nawet DGA i PGA-zostaną użyte do zwalczania artylerii w/g planów i zarządzeń dcy artylerii armii.

Do wykonania zwalczania artylerii, poza pomocą ze strony oddziałów artyleryjskiego rozpoznania pomiarowego, konieczne jest posiadanie wystarczającej ilości sprzętu.

Na podstawie doświadczeń przyjęto, że dla obezwładnienia jednej baterii npla potrzeba około trzech baterii własnych.

Należy przyjąć pod uwagę, że dotyczy to tylko zwalczania artylerii, gdyż zwalczanie moździerzy należy do artylerii i moździerzy dywizji - przyczyna do zwalczania jednej baterii moździerzy potrzebą dwóch baterii własnych.

Skoro przyjmujemy, że znajdując się w obronie prowadzimy zwalczanie artylerii przede wszystkim w okresie, gdy npl nie rozpoczął jeszcze natarcia, możemy do zwalczania artylerii w najkorzystniejszych warunkach użyć:

- po 9 baterii, ~~które~~ mają możliwość jednoczesnego zwalczania do 3 baterii
- do 4 dywizji hb 122mm, ~~które~~ mają możliwość zwalczania do 4 baterii

Baza taka organiczna artyleria korpusu może zwalczać jednocześnie około 7 baterii npla. Jest to jednak ilość bardzo nieznaczna w stosunku do ogólnej ilości baterii, jaka może działać przed frontem korpusu w czasie natarcia npla /do 120/. Przyjmując, że zdolamy wykonać nawet dwa kolejne obeszwałnienia dochodzący do maksymalnej ilości baterii - 14 baterij które może teoretycznie obeszwałnić korpus swą organiczną artylerią w okresie czasu około 30 minut.

Z powyższych względów zwalczanie artylerii w obronie normalnie jest wykonywane w stopniu nieznacznym i przeważnie przez AGA przy udziale KGA. Jeżeli nie posiada się bardzo dużej ilości artylerii w AGA i KGA lub w dywizjach, można w najlepszym wypadku liczyć na obeszwałnienie kilku szczególnie szkodliwych baterii, lecz nie na ogólne obeszwałnienie artylerii npla.

Poważniejsze zwalczanie artylerii zwłaszcza w okresie szturm wzgl. zapobiegania możliwe jest tylko przy pomocy lotnictwa.

odział
artylerii
organizacja
pododdzia
utrzymywania.

Artyleria w obronie powinna być tak rozmieszczona, by można było skupić gros jej ognia na najważniejszym kierunku obrony:

Wynika z tego, że artyleria nie może być równomiernie rozmieszczona wzdłuż całego frontu, lecz musi być stworzony artyleryjski punkt ciężkości.

Dowódca korpusu podaje w swej decyzji jaką część swego frontu uważa za najważniejszą i określa w przybliżeniu jakie

na być na tym kierunku osiągnięte nasycenie artylerii panc. i
ornia pośredniego. Na tej podstawie dowódca artylerii korpusu
proponuje, a po zatwierdzeniu propozycji przeprowadza podziałki
artylerii między dywizjami i wydziela artylerię dla sformowania
GA i artyleryjskiego rejonu i odwodu panc. korpusu.

Tako zasadę należy przyjąć, że gros artylerii wzmocnienia
dywizji dla artylerii korpusu dywizjom dla stworzenia wystar-
cząco silnych PG i PGA.

W skład GA z rezerwy powinien wejść ograniczony pao, oraz
ciężka artyleria wzmocnienia.

Korpusną grupę zwykle stosunkowo słabą, na podporządk w
obronie stałej, dzielić nie należy.

Zadania korpusnej grupy artylerii stanowią:

- wzmocnienie lub uzupełnienie pania artylerii dywizyj
pierwszego rzutu;
- zwalczanie artylerii npla;
- zwalczanie odwodów, dezorganizacja centrów dowodzenia
npla;
- zabezpieczenie styków sił i ich je mostek;
- udział w spracowaniach.

Artyleryjski rejon i odwód przeciwpancerny korpusu tworzy
się z przydzielonych jednostek artylerii przeciwpancernej, z
jednostek ugrupowanych w artyl. dywizyjne 76mm, lub jednostek
artylerii panc. i zmotoryzowanych jednostek saperów.

Silne korpusowe rejonu panc. w sile od 12 do 24 dział
zależy od wielkości niestrany a sile artyleryjskiego odwodu
przeciwpancernego zależy przede wszystkim od:

- przewidywanej ilości broni panc. nieprzyjaciela
- ilości kolumnów zaproszenia
- stopnia w jakim zostały zaspokojone potrzeby pod względem
artylerii panc. jednostek pierwszego rzutu
- szerokości i charakteru terenu w którym może działać
nieprzyjacielska broń pancerna.

Na podstawie doświadczeń ostatniej wojny można uważać, że
artyleryjski odwód panc. korpusu tworzy się przeciętnie w sile
od 12 do 24 dział artylerii panc.

broń przeciwpancerna. - jest również oddzielnym wyka-

Artyleria rakietaowa - M-13, o ile zostanie ona przydzielona do korpusu, włącz się zwykle w skład DGA dywizji broniącej głównego kierunku. Mogą jednak być wypadki, gdy M-13 zostanie włączona do KGA z zadaniem działania na korzyść dwu dywizji lub nawet do PGA, gdy warunki tego wymagają.

Artyleria rakietaowa jest ogromnie skuteczną bronią przy zwalczaniu celów rozległych - /zgrupowania npla w kompleksach leśnych, osiedlach itp./, Dzięki jej ogromnej wydajności ogniowej /może ona jedną salwą dyonu pokryć powierzchnię 24 - 26 ha/, użycie artylerii rakietaowej jest szczególnie wskazane w okresie zapobiegania i przeciwdziałania jak również przy zwalczaniu gęsto ugrupowanych baterij npla.

Dywizjon wyrzutni rakietowych składa się z trzech baterij po 4 wyrzutnie.

Każda wyrzutnia jest w stanie wystrzelić jednorazowo 12 pocisków - to salwa dyonu wynosi 144 pociski. Salwa dyonu pokrywa powierzchnię 25 - 26 ha ze średnią gęstością do 6 pocisków na 1 ha. W środku tej powierzchni, na przestrzeni około 6 ha gęstość dochodzi do 14 pocisków na 1 ha.

Jak wykazuje doświadczenie, salwa jednego dywizjonu obywatelnie całkowicie zrywa siły npla na powierzchni około 6 ha zadając do 50% strat i częściowo a nawet w poważnym stopniu na pozostałej powierzchni do 26 ha.

O skuteczność dobrze oddanej salwy rakietaowej i potęgę jej działania świadczy salwa wyrzutni rakietaowych oddana w bitwie Stalinczackiej na przeciwnacierające oddziały faszystowskie na wzg. 111,2 /2 km. zach. m. OJ IENKO/, od której zginęło wtedy około bataljonu piechoty.

Dywizjon w zasadzie daje z jednego SO tylko jedną salwę. W wyjątkowych wypadkach, gdyby zaszcza konieczność dania drugiej salwy może ją oddać po 20 - 25 minutach.

Armijska podgrupa artylerii może być wysunięta przez dca artylerii armii na kierunek obrony korpusu z zadaniem zwalczania artylerii, odwodów npla i broni panc w okresie jej gromadzenia się i zbliżania.

Dca artylerii korpusu stawia dca podgrupy KGA odpowiednie zadania, względnie planuje nawet dla niej ogień, o ile takie zadanie postawił mu dca artylerii armii.

Doa artylerii armii zastrzeżona dla armijnej potępy 30 - są one zwykle w odległości około 5 - 8 km. od przedniego skraju głównego pasa obrony.

Organizacja dowodzenia

Wiemy, że najlepsze wykorzystanie możliwości artylerii uzyskujemy przy scentralizowanym dowodzeniu. Dlatego też w obro- nie, ze względu na dużą, zazwyczaj ilość artylerii, dowodzenie scentralizowane jest zasadą.

Jednak całkowite scentralizowanie jest możliwe jedynie na szczeblu do dywizji włącznie, gdyż to jeszcze można za pomocą manewru ognia oddziaływać w całym pasie - natomiast na szczeblu korpusu scentralizowane dowodzenie możliwe jest tylko na pewnej szerokości pasa obrony.

Przy obecnej skutecznej donośności artylerii ciężkiej około 14 - 15 km można, grupując KGA na przewidzianym kierunku głównego uderzenia w odległości 5 - 6 km od przedniego skraju uzyskać możność manewrowania ogniem na szerokości od 10 - 11 km.

Jest to maksymalna szerokość frontu, na którym może być artyleria dowodzona na szczeblu korpusu całkowicie scentralizo- wana i skierowana przeciw wszystkim na głównym kierunku uderzenia wroga. Nie wolno przy tym zapominać, że wykonanie manewru ogniem na tak szeroki front wymaga bardzo silnej rozbiławy sieci obserwacji, co w terenie nie szczególnie dogodnym może bardzo komplikować wykonanie planów.

Na kierunkach drugorzędnych zachodzi konieczność częściowej decentralizacji, gdyż KGA nie jest w stanie oddziaływać na przebieg walki na odległościach bardzo wielkich. Nieznaczny to jednak, by na tych kierunkach artyleria nie była scentralizowana na niższych szczeblach. W tym wypadku ingerencja dowódcy artylerii korpusu poza przemieszczaniem do przodu oddziałów i zmianą środków, ogranicza się do uregulowania odpowiedzialności artylerii szczeblach dywizji na bieżąco.

Wobec częściowej decentralizacji dowodzenia artylerii na kierunkach drugorzędnych zwiększa odpowiedzialność korpusu od obowiązku skierowania ognia na określonych odcinkach i włączenia jest, zwłaszcza w razie potrzeby odpowiedzialności za sprzęt

Ugrupowanie artylerii korpusu

O rozmieszczeniu artylerii wchodzącej w skład KGA i DGA mówiliśmy w latach poprzednich; wiemy że te grupy rozmieszczają w rejonie wspieranych jednostek tak, by zapewnić im najlepsze warunki wsparcia.

KGA rozmieszczony zwykle za drugą pozycją tj. w odległości od 3 - 4 km od przedniego skraju a DGA jeszcze głębiej w odległości 4 - 5 km, przez co stwarzamy głębokie ugrupowanie pozwalające na ciągłość wsparcia nawet po wtamaniu się npla w pierwszą pozycję. Zarówno KGA jak i DGA powinny zwalczać czołgi npla nie tylko ogniem pośrednim lecz i na wprost ze swych stanowisk ogniwych lub przeciwpancernych. Dla zapewnienia tym grupom możliwości wzięcia udziału w walce z czołgami ogniem na wprost, unieszkodliwić je na kierunkach przewidywanego natarcia czołgów.

Inaczej traktujemy tę rzecz na szczeblu KGA. Zadaniem tej grupy jest między innymi udział we wsparciu przeciwuderzeń odwrotu lub wsparcie obrony drugiego rzutu, cdyby dca korpusu zamierzała myśli wykonania przeciwuderzenia. Z tych względów KGA musi mieć zapewnioną gotowość wykonania w razie potrzeby manewru sprzętem, polegającego bądź na przetrzuceniu jej na kierunek przeciwuderzenia, bądź też odciążeniu za drugą pas dla wsparcia obrony.

KGA unieszkodliwiany w miarę możliwości w terenie dającym osłonę przed działaniami czołgów npla. Wciągnięcie tej grupy artylerii w bezpośrednią walkę z czołgami grozi jej uniemożliwieniem wykonania przetrzucenia.

Artyleria takie owa w odróżnieniu od artylerii zwykłej, normalnie przebywa nie na stanowiskach ogniowych, lecz w ukryciu na stanowiskach oczekiwania. Na stanowiska ogniowe wysiedza tylko dla oddania jednej, maksymalnie dwóch salw poczem zmienia SO.

Ze względu na rozrzut, który w artylerii raketowej jest najdogodniejszy na jej krańcowych odległościach, SO wybiera się zwykle w odległości 4 - 5 km od przedniego skraju.

Praca dcy

artylerii

jego sztabu

w okresie

obierania

decyzji przez

ca korpusu

Przed rozpoczęciem przez korpus organizowania obrony dca artylerii w większości wypadków otrzyma od dcy artylerii armii odpowiedni rozkaz, z którego dowie się :

- jakie jednostki artylerii będą przydzielone korpusowi jako wzmocnienie,

- zadania jakie artyleria armii wykona na korzyść korpusu

- zadania artylerii korpusu narzucone przez dca artylerii armii

- Zadania artylerii korpusu w zapobieganiu,
- gdzie armia chce mieć środki ciężkości artylerii
- przewidywane zużycie amunicji -
- wiadomości o nplu , szczególnie jego czołgach i artylerii.

Niezależnie od wiadomości i informacji otrzymanych od dowódcy artylerii armii, będzie dow. art. korpusu posiadał szereg wiadomości o położeniu i ilości artylerii własnej, o terenie o nplu itd.

Wszystkie posiadane wiadomości z decyzją dow. KA łącznie, umożliwiają dow. artylerii i korpusu opracowanie przy pomocy swego sztabu referatu dla dow. korpusu, na który składa się:

- a/ Ocena terenu pod względem możliwości użycia i działania artylerii npla i własnej /warunki obserwacji, rozmieszczenia i manewru/.
- b/ Ocena sił npla i własnych pod względem stosunku sił, nasycenia ogólnego i na poszczególnych kierunkach oraz możliwości odnowy artylerii w walce o przedni skraj obrony.
- c/ Zestawienie zadań ogniowych:
 - nakazanych przez armię
 - wykonywanych na korzyść korpusu przez armijną grupę artylerii armijny artyleryjski oddział ppanc i armijną grupę artylerii plot.
 - wykonywanych przez sąsiadów na korzyść korpusu i przez korpus na korzyść sąsiadów.
- d/ Propozycje podziału artylerii oraz składu i organizacji KGA korpusnego artyleryjskiego oddziału i rejonu ppanc.
- e/ Propozycje zadań ogniowych dla artylerii korpusu na ważniejszych kierunkach jak: dalekie napady ogniowe, ześrodkowania ogniowe, ruchomy ogień zaporowy, stały ogień zaporowy i zwalczanie artylerii.
- f/ Propozycje odnośnie organizacji obrony ppanc /nasyceń na poszczególnych kierunkach, rozmieszczenia korpusnego artyleryjskiego oddziału i rejonu ppanc oraz kierunków i linii rozwinięcia oddziału ppanc/.
- g/ Możliwości i sposób zabezpieczenia przeciwwuderzeń dywizji drugiego rzutu korpusu.
- h/ Zabezpieczenia amunicyjne i przewidywane jej zużycie w okresie

rzecz nastąpiła w poszczególnych dniach walk obronnych.

2) Terminy gotowości / przygotowania, rozwinięcia ugrupowań bojowych, ich formowania, prac topograficznych i pełnej gotowości do wydziać zadań.

Układanie planu ogni artylerii korpusu opiera się na następujących podstawach:

- wytycznych i rozkazach dowódcy artylerii armii,
- decyzje dow. Korpusu, która zawiera wytyczne do opracowania porostawowych zadań artylerii.

Na tych podstawach dow. artylerii daje swemu sztabowi rozkaz do opracowania planu ogni.

Sztab artylerii ustala rodzaj i wymiary ogni, które ma zaplanować korpus, nanosi je na szkic, porównuje z możliwościami i artylerii, po czym przeprowadza między innymi podział zadań.

Sztab korpusu planuje ogień według podanych niżej zasad:

a) Dalsze wystrzeliwanie w kierunku dalszych celów ogniom planuje się w zakresie dla KGA, poza jedną: zachodzić wypadki gdy ilość zadań przewidzianych do jednoczesnego wykonania przekracza możliwości KGA - wtedy część zadań przydziela się artylerii dywizyjnej pierzszemu rzutu.

b) Wystrzeliwanie bliskie w formie ześrodkowania ognia planuje korpus na cele, w których dow. korpusu nie chce dopuścić do prowadzenia się sił żywych nola lub czołgów. Do wykonania tych zadań przewiduje się przewidzianym KGA, a w razie potrzeby i artylerii dywizyjnej, uwzględniając oczywiście ich możliwości.

Walkę z czołgami za pomocą KGA planują w zasadzie dow. artylerii dywizyjnej. Jednak w wypadkach gdy dow. korpusu oceni że gromada czołgów korpusu jest w możliwych dla niego działaniach, powinien i nie jest najbardziej odpowiedni i groźny, powinien rozkazać korpusowi nakazać przygotowanie KGA przez KGA, przez artylerii dywizyjnej i o ile otrzyma zgodę dow. armii i przez oddziały KGA.

W innych wypadkach, gdy istnieje mniej więcej jednakowe prawdopodobieństwo ataku broni pancernej na kilku kierunkach, dow. artylerii korpusu nakazuje dow. artylerii dywizyjnej, aby w razie ataku czołgów KGA ruchome ogień zaplanował

zadanie sztabu
artylerii
korpusu
planowaniu
zadaniom ogni-
wym.

Też to przedewszystkim ogólnie przypuszczalne.

Planując ogień, winien sztab artylerii kierować się zasadą, żeby te ognie które tworzą grupę ognia wykonywanych działano samemu zadania mając w systemie ognia wykonywanych jednocześnie przez wywołanie je ustalonymi nastawami podobnie jak ROZ.

Systemem takich ognia powinny być objęte np. wszystkie cele przewidziane jako rejonny grupowania się broni panc. npla przed ruszeniem do natarcia lub grupy celów, w których piechota npla będzie grupować się do natarcia itp.

Sposób ten sporządzenia celów w ogólnym systemie ognia jest bardzo praktyczny, gdyż ułatwia w znacznym stopniu dowodzenie.

Ognie dla odparcia natarcia piechoty tj. SOZ planuje korpus tylko takie, które są niezbędne z punktu widzenia doży korpusu - np. na stykach.

Zapobieganie w wysi wycoznych doży artylerii armii planuje sztab korpusu dla bazy artylerii i moździerzy korpusu, przydzielając ogień do wyznaczenia dzwizjom stosownie do ich możliwości.

Zapobieganie jest to system ognia przygotowany na ugrupowane do natarcia główne siły uderzeniowe npla.

Wykonuje się je silnym, zasobowym ogniem z zaskoczenia na główne ugrupowanie npla przygotowanego do natarcia i to w jak najkrótszym czasie przed rozpoczęciem jego artyleryjskiego przygotowania.

Obszar, który powinien być objęty zapobieganiem powinien być odpowiednio duży i obejmować główne siły uderzeniowe przy najmniej jednej dywizji npla o sztyku około 3 km szerokości i 1,5 do 2 km głębokości.

Doświadczenia armii radzieckiej wykazały, że skuteczne zapobieganie może w użyciu przy nasyceniu od 100 - 120 dział na 1 km.

Nasycenie to należy odczasinić w wyżej podanym ugrupowaniu DP npla do natarcia.

Przyjmując na przykładzie bazie ugrupowana na powierzchni obszarowej o sztyku 1 i 2 km głębokości / przyjmuje najszersze i najgłębsze ugrupowanie / należy mieć do obezwładnienia siły npla ugrupowane na 600 ha / 30 x 20/.

Pozostałe siły doży obszarze będą rozmieszczone siły

upła równomiernie a jego praktyka wykazała będą urupowane tylko w pewnych częściach tego obszaru, stanowiącch około 30% jego powierzchni czyli 180 ha, ubezpieczeniu zatem polecać będzie nie 500 ha a tylko 180 ha.

Dla ubezpieczenia celów wynoszących 180 ha /licząc po 5 ha na dywizję/ potrzeba 30 dywizjonów przy szerokości obszaru wynoszącej 3 km, czyli 30 przy szerokości 1 km i przy głębokości 2 km potrzeba 10 dywizjonów a zatem 120 dział.

Podobnie przeprowadzona kalkulacja dla obszaru 2 km szerokości i 1,5 km głębokości wykazała by potrzebę tylko 9 dywizjonów czyli 96 dział. Stąd przyjęta norma wyni si 100 - 120 dział na km.

Zapobieganie daje najlepsze wyniki wtedy, gdy jest wykonane bezpośrednio przed rozpoczęciem artyleryjskiego natarcia a przez npla. Takie zapobieganie przygotowane przez armię radziecką na pnie skrzyżła i kierunku i rozpoczęte na 10 minut przed niemieckim artyleryjskim przygotowaniem dało wspaniałe rezultaty zakrywając przygotowane natarcie.

W swej najpełniejszej formie zapobieganie winno być wykonane wspólnym wysiłkiem różnych broni i przede wszystkim artylerii i lotnictwa.

Artyleryjskie zapobieganie obejmuje zasadniczo tylko urupowanie pierwszych rzutów nacierających wielkich jednostek npla. wraz z artylerią i moździerzami znajdującymi się na tym obszarze lotnictwa ma podobnie i poczera ten obszar zwalczając zazwyczaj jednocześnie w razie rauty nacierających jednostek, chłbiej rozszerzoną artylerią npla oraz zgrupowanie broni pancernej gotującej się do natarcia.

Warunkami niezłąnymi do powodzenia zapobiegania są:

- trafny wybór obiektów - celów /na podstawie rozpoznania wszystkimi środkami i oceny terenu/,
- trafny wybór czasu rozpoczęcia zapobiegania który z zależy ustaleń dca frontu a czasami dca armii.
- posiadanie wystatecznej ilości środków artylerii /100-120 dział na km wykonywanego zapobiegania/.
- dokładne przygotowanie
- zgrupowanie ognia.

Artyleryjskie zapobieganie jest niejako odwróceniem artyleryjskiego przygotowania i wykonuje się je według tych samych zasad

w czasie trwania od 20 - 30 minut i przy zużyciu amunicji od 0,5 - 0,7 j.o.

Ponieważ czas trwania nawał w zapobieganiu jest krótszy niż w art. przygotowaniu to też i stopień obezwładnienia osiąga się mniejszy a straty npla wynoszą około 25%, podczas gdy przy art przygotowaniu około 50%.

Zapobieganie planuje się zwykle w kilku wariantach przy czym plan każdego wariantu powinien zawierać:

- wykaz artylerii, która weźmie udział w zapobieganiu
- cele wytypowane do obezwładnienia i jednostki artylerii które będą je obezwładniały,
- czas trwania i układ zapobiegania /nawały i powolny ogień ciężki/,
- zużycie amunicji.
- stanowiska opanice tymczasowe przewidziane dla artylerii i nośdnierzy przesuwanych na czas zapobiegania z sąsiednich odcinków i z urugowań drugich rzutów.
- sygnały wywołania ognia.

Do wykonania zapobiegania normalnie niezbędne jest wykonanie manewru sprzętem. Plan manewru opracowuje się w podobny sposób w takich czy innych działaniach. T

Trzeba zawsze mieć na uwadze że manewr nie może osłabić gotowości obronnej artylerii, dlatego do manewru sprzętem w zasadzie przewiduje się tylko artylerię drugich rzutów.

Artylerię stojącą w obronie należy wykorzystać w stopniu maksymalnym stosując jedynie manewr ogniem z SO tymczasowych.

Decyzja dcy frontu lub armii odnośnie wykonania zapobiegania powinna być powzieta z takim uwzględnieniem czasu, który umożliwiłby przeprowadzenie zaplanowanego manewru.

Zapobieganie jest działaniem, które w wypadku powodzenia może jak dowodzi doświadczenie armii radzieckiej dać doskonałe wyniki.

Je jednocześnie jednak jest to działanie, które przy wykonaniu nie w czasie nietylko że nie daje sukcesów ale na odwrót może przynieść szkodę przez zużycie amunicji i zdradzenie nplowi naszego urugowania obronnego.

Przykładem w pełni udanego zapobiegania może służyć zapobieganie na froncie 13 Armii w bitwie na łuku Kurakim, która

zostało rozpoczęte na 10 minut przed art. przygotowania rpla.
Zapobieganie objęto: 104 baterie, 59 PO, 50 rejon w
zgrupowań: czołgów, piechoty, wozów łączności i stanowisk
dowodzenia.

W rezultacie zapobiegania obszką dnione 90 baterie, wnie-
szono 10 sztuk w amunicyjach i w t. podnych i z dane bardzo
poważne straty: piechocie i czołgom.

Manewr sprzętem
wsparcia przeciw-
działaniu artyli.
czołgów i wozów
łączności.

Niezbędnie od omówionych planów działalności artyliowej
artylerii oraz sztab artylerii korpusu opracować:

- a/ plan działań sprzętem
- b/ plan wsparcia przeciwdziałaniu
- c/ plan działania artylerii jako odwodu przeciwpancernego

Manewr sprzętem wykonuje się celem korzystnego zajęcia
pozycji artylerii zarówno pod względem ilościowym jak
i pod względem siły odpowiadającej do rozwijającego się działania
rpla.

Manewr sprzętem zależy od tego w jakim okresie walki
jest wykonywany może polegać na:

- wysunięciu artylerii z głębi obrony dla wykonania DNO,
wsparcia walki działkami wydzielonych w czasie przesunięcia
nis, wsparcia walki czołgów a następnie cofnięciu tej arty-
lerii po wykonaniu zadania.
- Wypuszczeniu artylerii z głębi obrony i przesunięciu jej
z kierunków drugorzędnych dla wzięcia udziału w zapobie-
żeniu.
- Przesunięciu artylerii z kierunków chwilowo mniej zagrożo-
nych na kierunek bardziej zagrożony.
- Wypuszczeniu artylerii dla wsparcia przeciwdziałaniu
czołgom.

Sprawnie wykonanie manewrów sprzętem zależy od stopnia pra-
gotowania manewrów.

Przygotowanie manewrów sprzętem polega na:

- wyznaczeniu i przygotowaniu SO i PO - rozpoznaniu i ocenieniu
stanu przygotowania środków bojowych do nowych SO.
- przygotowaniu odwodu środków łączności dla organizacji
zgrupowań w rejonie nowych SO i PO

Wsparcie przeciwuderzeń musi być na tyle silne by zapewnić przeciwuderzeniu powodzenie.

Dlatego we wsparciu przeciwuderzenia bierze udział:

- organiczna artyleria dywizji drugiego rzutu
- korpusna grupa artylerii
- część artylerii dywizji, w której pasie jest wykonywane przeciwuderzenie
- część artylerii z oddziałów sąsiednich.

Sztab artylerii korpusu opracowuje plan wsparcia przeciwuderzeń.

Plan ten powinien uwzględniać:

- a/ artyleria potrzebna do wsparcia przeciwuderzenia przewidzianych kierunków bierze pod uwagę:
 - część artylerii będącą wyjątkiem przeciwuderzenia ze swych 80 dział
 - część dopiero do wykonania rezery sprzętu i zajęcia nowych 80
- b/ Podstawy wyjściowe do przeciwuderzeń
- c/ artyleryjskie przygotowanie przeciwuderzenia
- d/ metoda wsparcia i role poszczególnych jednostek artylerii
- e/ turycje ataku
- f/ sygnaly.

Artyleria wyznaczona do wsparcia przeciwuderzenia ma do wykonania następujące główne zadania:

- odrodzić ogniem miejsce wzniesienia, by uniemożliwić nplowi rozszerzanie wyłomu
- odciąć ośmiem nplu od jego tył w, by uniemożliwić dopływ nowych sił
- wykonać artyleryjskie przygotowanie natarcia
- wykonać wsparcie przeciwuderzenia.

Artyleryjskie przygotowanie przeciwuderzenia wykonuje się według zasad artyleryjskiego przygotowania w walce srotankiowej - krótkie łęczne. Czas trwania artyleryjskiego przygotowania 20 - 30 minut.

Wsparcie przeciwuderzeń wykonuje się zwykle w formie kolejnych ześrodkowań.

Po zakończeniu przeciwuderzenia artyleria przeznaczona do dywizji pozostaje artyleria organiczną, powinna być

najszybciej oddana tej jednostce, z której została wzięta.

Korpusny artyleryjski oddział przeciwpancerny tworzy dowódca artylerii korpusu z przydzielonej do korpusu artylerii przeciwpancernej lub w razie nieposiadania jej w wystarczającej ilości z artylerii pancernej.

Należy pamiętać, że oddział przeciwpancerny powinien być tworzony zawsze.

Przy określaniu siły artyleryjskiego oddziału przeciwpancernego należy wychodzić z założenia, że pożądane jest by oddział pancerny korpusu był na tyle silny, aby był zdolny odeprzeć broń pancerną, przynajmniej na dwóch kierunkach, pozostawiając ponadto część sił niezamierzonych na wypadek nieprzewidzianej zmiany położenia.

Waga jednakże metodzie wypadki, gdy oddział będzie słabszy niż przy podziale posiadanej artylerii ppanc. nie można zapominać o konieczności dostatecznego nasycenia artylerią przeciwpancerną pierwszej pomocy, przynajmniej na najbardziej zagrożonych kierunkach.

Ogólnie, przy wyznaczeniu art. ppanc. do artyleryjskiego oddziału trzeba uwzględnić:

- przybliżoną ilość i ugrupowanie broni pancernej npla
- ogólną ilość posiadanych środków przeciwpancernych
- niezbędne oznaczenie środków ppanc. dywizyj pierwszej pomocy i siły artylerii broniącej głównego kierunku przewidywane o uderzenia npla
- ilość prawdopodobnych kierunków działania broni pancernej npla i ich stopień zagrożenia.

Proszony do walki oddział ppanc. nie może być w krótkim czasie wytyjony do walki na innym kierunku. Zmusza to dow. artylerii korpusu do otwierania oddziału kosztem jednostek stojących na kierunkach mniej zagrożonych w wypadkach, gdy wyciągnięcie z pułkowych lub dywizyjnych grup dział 76 mm jest nie możliwe, będzie musiał do artylerii korpusu ograniczyć się do wyciągnięcia pozostałych baterii.

Oddział przeciwpancerny korpusu grupuje się w miejscu ukrytym z odległości 10 - 12 km od przedniego skraju tj. w pobliżu druziń i pasów obrony.

Rejon rozlokowania artyleryjskiego oddziału musi być wybrany i przygotowany przez oddział przeciwpancerny na zasadach rejonu

Sam odwód musi zachować stałą gotowość marszową - w tym celu przyjmuje szyk, w jakim ma wyruszyć do jeździec z przewidywanych rejonów stanowisk ppanc, lecz na skróconych odległościach między bateriami.

Rejony stanowisk wybiera dowódca odwołu na podstawie rozkazu dowódcy artylerii korpusu. Rejony stanowisk nazywane "liniami rozwinięcia" powinny w miarę możności łączyć się z rejonami naturalnych przeszkód ppanc.

Przeciętna odległość linii rozwinięcia od miejsca postoju odwołu wynosi 4 - 8 km. Znajdują się one między drugą i trzecią pozycją i między trzecią pozycją i drugą zasadą obrony.

Stanowiska ogniowe powinny być dokładnie rozpoznane i przygotowane. Możliwe kierunki działania broni pancernej powinny być zbadane i SO dostosowane do najskuteczniejszego zwalczania broni pancernej.

Rozpoznanie rejonu w SO łączy się z rozpoznaniem szerszym dla ustalenia planu niwowania.

Odwód przeciwpancerne występuje na SO wtedy, gdy dowódca korpusu rozpoznaje kierunek głównego uderzenia broni pancernej npla i oceni, że broń pancerna może się wdrzeć w szlab obrony.

Na podstawie doświadczeń wojennych uważa się, że z odwilą wyjścia nieprzyjaciela na drugą pozycję głównego pasa obrony odwód przeciwpancerne powinien osiągnąć gotowość do działania na odpowiednich SO.

Dowódca artylerii korpusu powinien opracować i dokładnie ustalić, *jak i kiedy* zalobnie od położenia broni pancernej npla, przebieg będzie dowódca artylerii jakiego odwołu ppanc rozkaz do wyjazdu na SO, by zdążyć on zająć je i spotkać czołgi npla ogniem.

Przy tej kalkulacji sztab artylerii korpusu winien rozważyć:

- a/ odległość SO od rejonu rozlokowania odwołu.
- b/ czas potrzebny odwołowi na zajęcie SO.

Czas ten będzie się składał:

- z czasu na uruchomienie odwołu
- z czasu na dojazd do SO
- z czasu na rozminowanie
- z czasu na zajęcie SO i prowadzenia ognia.
- z przeliczeniowej szybkości podawania się czołgów.

Artyleryjski oddział przeciwpancerny w sile brygady artylerii działa na zasadach podobnych. Może on być ugrupowany w jednym w dwóch lub w trzech rzutach.

Ugrupowanie w jednym rzucie przyjęte brzoza planu, przychodzi konieczności zanknięcia więcej niż jednego korpusu.

Poszczególne pułki wskazane jest składować w formie podkory dla tworzenia "worków ogniowych".

W takim ugrupowaniu brzoza zajmuje front od pięciu do ośmiu km. przy głębokości ugrupowania 2-5 km.

Ugrupowanie brygady w dwóch rzutach - dwa pułki w pierwszym i jeden w drugim rzucie.

W takim ugrupowaniu brzoza zajmuje front 4-6 km. przy głębokości ugrupowania 1-2 km.

Wreszcie ugrupowanie brygady w trzech rzutach, może być przyjęte przy posiadaniu silnego odciążenia dla zwiększenia bardzo ważnego dla umotywnienia posiadania się górnym natarciem broni pancernej pola.

W tym ugrupowaniu brzoza zajmuje front 2-3 km przy głębokości ugrupowania 3-10 km.

Korpus, rejon przeciwpancerny. Najbardziej silnej i zorganizowanej obronie przeciwpancerny trzeba liczyć się z możliwością przedarcia się części czołgów w rejon obrony.

Aby nie pozwolić na swobodne i szybkie posunięcie się między poszczególnymi pozycjami i pasami organizacyjnymi, najbardziej prawdopodobnym kierunku ataku rejonu przeciwpancerny, - po jednym na szczeblu pułku i dywizji i 1 lub 2 na szczeblu korpusu.

Rejon przeciwpancerny stanowi samodzielny, niezależny z ugrupowaniem piechoty element obrony przeciwpancerny.

Korpus, rejon przeciwpancerny obramuje się się między 3 pozycjami i 2 pasami, na najprawdopodobniejszą i najbardziej niebezpiecznym kierunku natarcia czołgów, w sile od 12 do 20 dział, a podporządkowaną jest dwa dywizjony pułku artylerii pancernych.

W skład rejonu pancerny oprócz dział przeciwpancernych wliczają nie czołgów wchodzi saperzy, z zapasem min, nie więcej niż 1000 min przeciwczołgowych na 1 km.

Zadanie rejonu przeciwpancernego polega na:

- rozbiciu zwartości uderzenia czołgów
- zadaniu jak największych strat
- zahamowaniu natarcia lub przez zniszczenie jego kierunku

ku i na naprowadzenia na przeszkody przeciwpancerne lub na inne silne elementy obrony ppanc.

Rejon ppanc powinien być jaknajstaranniej zamaskowany, aby stwarzał dla nacierających czołgów element zaskoczenia.

W wypadku organizowania dwóch a czasem nawet trzech rejonów ppanc obsadza się zazwyczaj tylko jeden - najwyżej dwa w zależności od posiadanych środków a pozostałe przygotowuje się tylko do obsadzenia. W żadnym wypadku przy posiadaniu takiej ilości środków nie należy obsadzać więcej niż jeden, aby nie osłabić siły odwodu przeciwpancernego.

a. Odpowiedzialność za organizację obrony przeciwpancernej w ramach i na szczeblu korpusu ponosi dca korpusu.

Zadanie jego polega na ocenie możliwości natarcia broni pancernej npla; warunków i możliwości obrony przeciwpancernej korpusu, na określenie kierunków zagrożenia przez broń ppanc i na ustaleniu:

- Podziału środków ppanc będących w jego dyspozycji/poza środkami organizacyjnymi dywizji/, między DP pierwszego ratu, do rejonu i odwodu ppanc korpusu.
 - Ilości, miejsca i składu korpusowych i dywizyjnych rejonów ppanc.
 - Składu rozmieszczenia, kierunków działania, linii rozwinięcia i dcy korpusowego odwodu ppanc
 - Omi zwałowania broni ppanc npla dla artylerii w ~~wskazanie~~ RGA tj. 30 na rejonu wyjściowe oraz ROZ o ile je organizują na szczeblu korpusu
 - składu, rozmieszczenia i zadania sap Ozap korpusu.
 - rozmieszczenia i rodzaju przeszkód ppanc. ponadto
- Ponadto podaje skład i zadania armijnego odwodu ppanc działającego na korzyść korpusu.

B. Pomocnikiem dcy korpusu w organizowaniu obrony ppanc w korpusie jest dca artylerii korpusu.

Referuje on dcy korpusu całokształt zagadnień dotyczących organizacji obrony ppanc i przedstawia:

- warunki i możliwości obrony ppanc w ramach korpusu
- podział dyspozycyjny środków ppanc między dywizje
- propozycje odnośnie organizacji rejonów ppanc oraz składy i działania artyleryjskiego odwodu ppanc.

Organizacja
podzenia
obronie
panc.
szczeblu
korpusu.

- nasyceńa środkami ppanc na poszczególnych kierunkach zagrożenia w w poszczególnych pasach.

- Skład, rejon rozstraszczenia i linie rozwinięcia granicznego odwodu ppanc w zakresie jego działania na korzyść korpusu.

Odnosi się nasyceńa poszczególnych pasach; dzieli środki ppanc w ten sposób, aby na obronę ppanc pierwszego pasa przychodziło około 60% a na ppanc drugiego pasa około 40% z wszystkich środków ppanc korpusu.

Pozostawia i zadaniem ciężkiej artylerii i artylerii korpusu jest i kontrola całkowitej obrony ppanc w ramach korpusu.

C. Celem ujęcia całości obrony ppanc sztab artylerii korpusu opracowuje "szkielet artyleryjskiej obrony ppanc" i "legende do szkiców".

Szkielet artyleryjskiej obrony ppanc i legendę do niego opracowuje sztab na podstawie sporządzonej przez sztaby dowódców AD i szkiców O'ppanc i legendę dla poszczególnych dywizji - nasycając ich organizację obrony ppanc na szkicu O'ppanc korpusu, uzupełniając uwidocznioną już na szkicu organizację obrony ppanc środkami ppanc artylerii korpusu.

Na szkicu O'ppanc powinny być uwidocznione:

- wszystkie konieczne punkty oporu ppanc; białe wzrostki ppanc, białe, czerwone, czarne i korpusne rejonu ppanc, rejon rozstraszczenia i linie rozwinięcia granicznego wszystkich odwodów ppanc od pałku do korpusu włącznie z ich liniami rozwinięcia.

- SO - artylerii ciężkiej i artylerii korpusu -

- 20% i więcej sił z linii SOZ mające na celu opanowanie piechoty od czołówki.

- 20% na podstawie wyjątkowej obrony ppanc pola.

- sygnały alarmu i wystrzały ognia.

Legenda do szkiców O'ppanc powinna podawać szczegółowo jakie nasyceńa ognia ppanc, zostanie osiągnięte na poszczególnych kierunkach, rodzajach i pasach, dowód poszczególnych elementów obrony ppanc i ich skład.

D. Główny plan obrony ppanc korpusu / szkice i legendę do szkiców O'ppanc / opracowuje sztab korpusu drogą zestawiania opracowanych szkiców O'ppanc przez wszystkich dowódców broni i wojsk oraz działając na obronę przeciwnika.

UWAGA: Zasady organizacji artyleryjskiej obrony ppanc i do-
wodzenia w ramach pułku i dywizji piechoty omówione są
w załączniku Nr. 4 i w odnośnych wykładach dla I i II
kursu.

Zapoznanie się z zasadami organizacji ppanc na tych szcze-
blach pozwoli zobrazować sobie całokształt artyleryjskiej obro-
ny ppanc w ramach korpusu w obecnych ujęciach, które różni się
pod niektórymi względami od zasad podawanych na poprzednim
pierwszym i drugim kursie.

Sposoby wykonywania zadań przez artylerię w różnych okre-
sach walki zostały już szczegółowo omówione na II kursie.
Działania artylerii Korpusu armijnego rozciągają się na
ogół według tych samych zadań przy pewnych różnicach omówio-
nych już w tym wykładzie.

Rozpatrując działania artylerii na szczeblu korpusu
trzeba pamiętać, że w okresie walki w głębi pozycji obrony
występuje bardzo istotna różnica pomiędzy sposobem wykonywania
zadań przez artylerię dywizji /PGA i DGA/ a KGA i artylerię
dywizji drugiego rzutu.

Zadaniem PGA i DGA jest zatrzymanie i rozbić natarcie
czołgów piechoty i npla, a jeżeli mimo wszystko npi udzie-
nie się wdrzeć, to bronić się na zagnowanych SO by w ten sposób
zwolnić tempo posuwania się npla i umożliwić dywizji II rzutu
wykonanie przetrupowania do przeciwuderzeń lub do obrony na
drugim pasie.

Artyleria KGA i dywizji drugiego rzutu powinna w każdym
wypadku zachować możliwość wsparcia obrony lub przeciwuderzeń
dywizji drugiego rzutu.

Dla zapewnienia KGA i artylerii dywizji drugiego rzutu
możliwości wzięcia udziału we wsparciu przeciwuderzeń lub obrony
drugiego pasa dajym normalnie do takiego rozpozycjonowania tej
artylerii, które zabezpieczyłoby ją przed niespodzianym natar-
ciem czołgów i umożliwiło wykonanie przygotowanego zawczasu
manewru sprzętem.

O różnicy współdziałania decyduje to, co jest zawsze
najbardziej istotne w każdym działaniu - zadanie, jakie ma
do spełnienia ta lub inna część artylerii.

Jednostki artylerii.	Środki ognia na wprost /ppanc/				Środki ognia pośrednie										
	45 min arm	76 m/w ap	76 mm ad	76 mm su	Działa										
					76 mm ad	122mm hb	152 mm hb-arm.	122 mm arm	Razem dział						
					dyon	dział	dyon	dział	dyon	dział	dyon	dział			
dyw. piech.	27	12	24	18	81	1	12	2	24					3	36
dyw. piech.	27	12	24	18	81	1	12	2	24					3	36
dyw. piech.	27	12	24	18	81	1	12	2	24					3	36
P a c.										2	24	1	12	3	36
razem w KA	81	36	72	54	243	3	36	6	72	2	24	1	12	12	144
nie może brać udziału w walce o przed- ni skraj obro-	57	20	56	30	163	1	12	2	24					3	36
zostaje do walki o przed- ni skraj obro-	24	16	16	24	80	2	24	4	48	2	24	1	12	9	108

uwaga. W walce o przedni skraj obrony nie weźmie udziału cała artyleria i moździerze organiczne pułków i drugiego rzutu baonów drugiego rzutu pułków czołowych.

Możdzierze										Razem do ognia pośredniego.			Środki plot	
82mm		120mm		Razem moździerzy		Razem do ognia pośredniego.		Środki plot		37 mm. arm.				
bat	luf	bat	luf	bat	luf	bat	luf	bat.	dział					
3	9	3	9	3	9	3	9	1	6					
3	9	3	9	3	9	3	9	1	6					
3	9	3	9	3	9	3	9	1	6					
9	27	9	27	9	27	9	27	3	18					
5	15	5	15	5	15	5	15	1	6					
4	12	4	12	4	12	4	12	2	12					

Artyleria i moździerze organiczne i moździerze organiczne i moździerze organiczne

Załącznik Nr. 2 207
Do tematu 3.18 zaj. Nr. 5
"Artyleria w obronie korpusu armijnego"

Artyleryjski odwód ppanc w sile ppanc
Schemat "Wórka ogniowego"

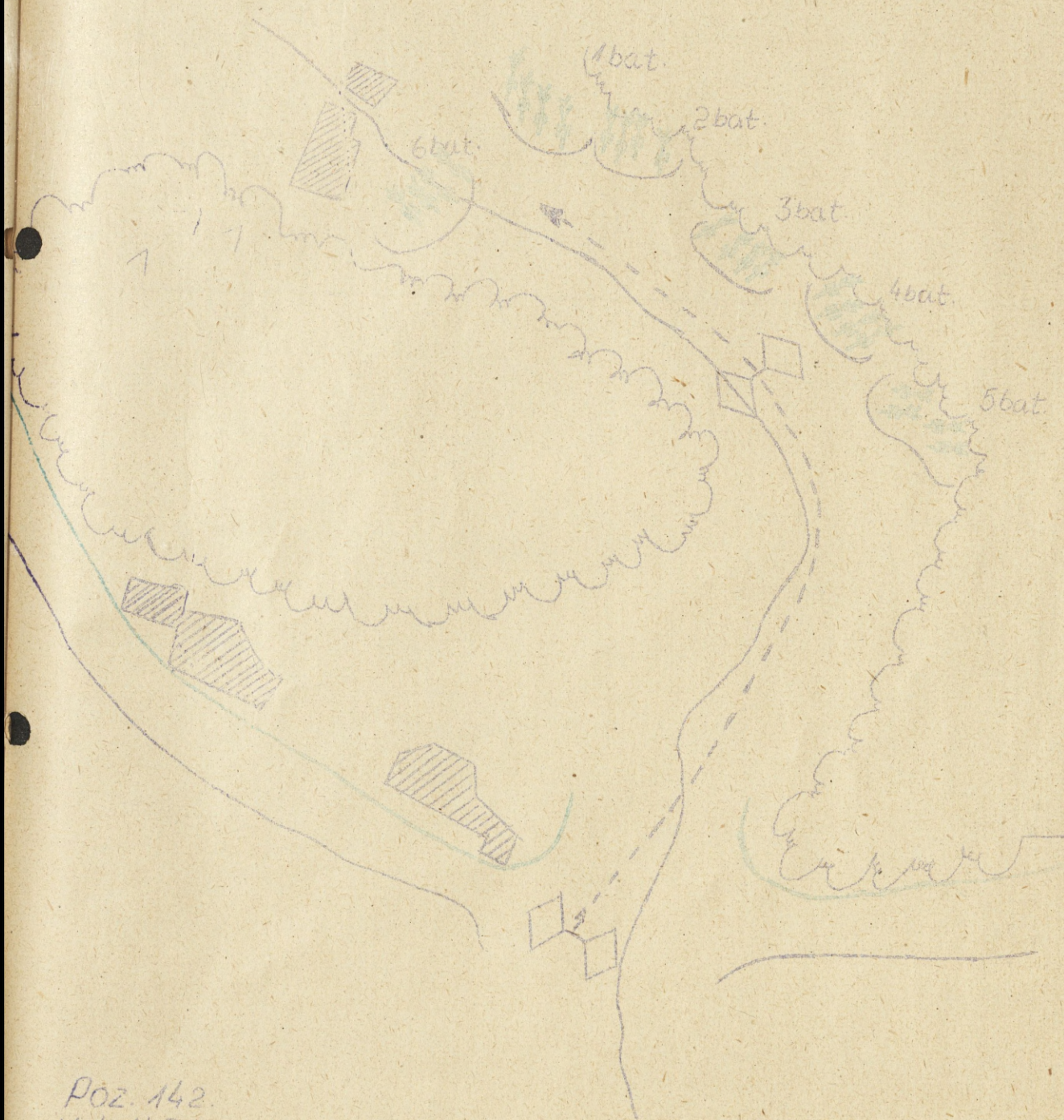

poz. 146
ok. 11.7.
12 x 50r

Artyleryjski odwód ppamc w sile 1 ppamc
Schemat ugrupowania „W linii równoległej”

208

Załącznik Nr 3
do tematu 308 z 14.3
„Artyleria w obronie
korpusu armijnego”

Poz. 142.
Huk. U.J.
Dnia 12. x. 50r.

Artyleryjska obrona przeciwpancerna i jej organizacja na
szczeblu pułku i dywizji piechoty.

A. Najskuteczniejszą bronią przeciwpancerną jest działo.

Doświadczenia Armii Radzieckiej w czasie Wielkiej Wojny w Obronie Ojczyzny udowodniły, że artyleria dobrze wyszkolona, dobrze dowiedzona, której duch moralny stoi na wysokim poziomie, jest w stanie zaimać najcięższe natarcie czołgów nieprzyjaciela. Powiodły tego walki obronne na przedpolu Moskwy i Leningradu, a później Stalingradu, gdzie tysiące czołgów niemieckich zostały zniszczone przez artylerię radziecką.

W obronie przeciwpancernej, obok artylerii, poważną rolę o grywają przeszkody, z których najskuteczniejsze są pola minowe oraz środki walki bliskiej: wyrzutnie przeciwpancerne (pancerzownice), nie acze osłony (przedstawiają wszystkie rodzaje) granatów przeciwpancernych itd.

Nie mniejszą rolę gra również własna broń pancerna. Czołgi mogą być wykorzystane z powodzeniem jako nieruchome punkty ognia, bezpośrednio w szeregach bojowych piechoty. Podczas bitwy kurskiej gdy nieprzyjaciel wprowadził do akcji ogromne ilości broni pancernej osiągając na niektórych odcinkach nasycenie ponad 100 wozów pancernych na 1 km frontu - czołgi walcząc wspólnie z piechotą odparowały skutecznie natarcia nieprzyjaciela. Bitwa kurska dostarcza także przykładu użycia samodzielnej broni pancernej w celu powstrzymania masowego natarcia broni pancernej nieprzyjaciela. Pod st. POCHEWOKA stoczone prawdziwą bitwą czołgów, w której wielkością licząc około 2500 wozów pancernych a 700 czołgów niemieckich zostało zniszczonych.

Lotnictwo, którego używa się na szczeblach wyższych, również zwalcza broń pancerną nieprzyjaciela.

B. Zwalczanie czołgów nieprzyjaciela powinno się rozpocząć z chwilą wejścia ich w zasięg ognia artylerii i trwać aż do ich zniszczenia. Należy przy tym zawsze liczyć się z możliwością wyłamania się części czołgów w głąb obrony. Rozstrzygnięciem więc: zwalczanie broni pancernej nieprzyjaciela na przedpolu, przed przednim skrajem obrony i w głębi obrony.

Zwalczanie broni pancernej na przedpolu obrony.

A. Zwalczanie broni pancernej na przedpolu wykonują lotnictwo i artyleria.

Artyleria zwalcza broń pancerną za pomocą bądź to źródełkowa /ogniowych /ZO/ na czołgi w miejscach zbiórek /koncentracji/ ZO i ZO plinują wyższe ształy artyleryjskie; PCA i DCA może być pociągnięta do wykonania tych zadań; zajmuje wówczas tymczasowe, wysunięte stanowiska ogniowe.

ZO wykonuje z reguły na rejon; które nie są obserwowane z naziemnych punktów obserwacyjnych. W tych warunkach nie należy liczyć na oszczędzenia zadane czołgom odłamkami pocisków dużego kalibru, a nie na trażenia do czołgów. Wobec tego do ZO używa się w zasadzie kalibrów nie mniejszych od 122 mm a które wykonuje się z natężeniem 1,5 - 2 razy większym aniżeli przy ZO na inne odkryte cele.

Przy planowaniu i wykonaniu ZO na broń pancerną dąży się do uzyskania momentu zaskoczenia. Opiełacze zasad duże straty obsłuzce tylko wówczas, gdy zaskoczy ją; zania zdąży ona ukryć się w czołgach.

ZO na miejscu zbiórek czołgów zazwyczaj nie powodują dużych strat w sprzęcie. Jednakże gdy ZO zostaną powtórzone w nierównych odstępach czasu na czołgi; stojące na podstawie wyjściowej do natarcia, mogą one w bardzo znacznym stopniu utrudnić czołgom wykonanie zadania.

B. Na czołgi nacierające artyleria wykonuje ruchome ogniwo zaporowe /ROZ/ począwszy od zasięgu obserwacji. Do wykonania ROZ używa się kalibrów 122 mm i 152 mm.

ROZ plinują się zazwyczaj, w ramach planu artyleryjskiego wsparcia obrony dywizji. PWA /jej część/ zazwyczaj straszy od dcy artylerii dywizyjnej w czasie wykonania ROZ.

Rola dcy pułku piechoty w odniesieniu do ROZ ogranicza się do ewentualnego obprecyzowania w terenie kierunku i linii ROZ.

ROZ wykonuje artyleria strzelając z możliwie największą szybkością, ponieważ czas przebywania czołgów w strzale artylerii na każdej linii jest bardzo krótki - często zaledwie kilkanaście sekund.

Linie, w których artyleria wykonuje ROZ muszą być dość odległe jedna od drugiej, 400 - 500 lub nawet 700 m, bo przy

szybkość: czołków wynoszącej 200 - 300 m na 1 minutę artyleria nie nadąży z przenoszeniem broni, jeżeli odległość między liniami będą mniejsze.

Warunki techniczne strzelania sprawiają, że nie można spodziewać się, by za pomocą ROZ natarcie czołków zostało oparte. Nieskuteczną jednak byłoby wyrażenie wniosku, że ROZ jest wogóle nie celowy.

Stosowanie ROZ jest całkowicie uzasadnione, należy tylko wiedzieć, czego się można po nim spodziewać, a mianowicie:

- rozbitcia spójności natarcia czołków;
- zmuszenia ich do zmiany kierunku;
- oddzielenia piechoty od czołków;
- zadania pewnych strat.

C/ Zwalczanie czołków przed przednią skrajem,
i w głębi obrony.

A Artyleria wykonująca ROZ skracając stopniowo celowniki dochodzi do ostatniej linii ROZ - w odległości 300 - 400 m przed przednią skrajem. Na tej linii ROZ zmienia się w SOZ /stały ogień zaporowy/ z zadaniem oddzielenia piechoty od czołków, by następnie zniszczyć każdą z tych broni osobno. Dalesze zwalczanie czołków przebiega:

- działami przeciwpancernymi i pancernymi,
- wkopane czołgi,
- działami przeciwlotniczymi,
- środkami przeciwpancernymi do walki bliskiej.

Czołgi są bardzo skutecznym środkiem obrony przeciwpancernej - ich działko 85 lub 122 mm o szybkości przeciętnej około 1000 m /sek posiada ogromną siłę rażenia, a pancernia stanowi doskonałą osłonę dla obsady.

Podstawa obrony przeciwpancernej jest ogień na wprost specjalnych dział przeciwpancernych lub zwykłych armat 76 mm ZIS - 3 ugrupowanych na całej głębokości pasa obrony korpusu. Działka i wkopane czołgi rozrzuca się na całej głębokości obrony:

- w obronnych przeciwpancernych punktach oporu;
- w bagnetowych węzłach przeciwpancernych;
- w pułkowych i batalijnych, kompanijnych i szwadronowych rejonach przeciwpancernych.

oraz wysuwa się na stanowiska ogniowe na linii ch. rozwinięcia artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego.

Przy organizowaniu obrony ppanc przedniego skraj obrony należy dążyć do stworzenia powiązanej ogniowo, ciągłej zapory ppanc z zasięgiem do 1 km przed przednią saraj i przy nasyceniu minimum 4 dział na 1 km frontu.

3. Kompanijny przeciwpancerny punkt oporu składa się z 3-8, czasem 9 dział, w tej liczbie czysto kilka wyposażonych czołgów. Dowódcą kompanijnego przeciwpancernego punktu oporu jest dowódca kompanii. Jego pomocnikiem do spraw obrony przeciwpancernej jest najstarszy stopniem oficer artylerii lub czołgów stanowiących artylerię danego punktu.

Dowódcą kompanii stawia przydzielonej mu artylerii /czołgom/ zadania przeciwpancerne, a jego pomocnik do spraw ppanc organizuje obronę ustawiając działa i określając ich zadania.

Przy ustawianiu dział należy kierować się następującymi wytycznymi:

- działa należy grupować tak, by mogły one wspierać się nawzajem ogniem i wykonać obronę okrężną.
- najbardziej do przodu wysunięte działa rozmieszczać między pierwszym a drugim rowem;
- czołgi normalnie wysyłać do organizacji kompanijnych przeciwpancernych punktów oporu trzeciego rzutu.

Działa należy rozstawiać parami /na takiej odległości by wybuch jednego pocisku nie mógł uszkodzić obu dział/. Odległość i odstęp między działami / parami dział / powinna ze względu na możliwość zwalczania strzałkami bezwzględnych czołgów nacierających na siebie nie działa.

Wielkość dopuszczalnego odstępu / odległości / zależy jest od rodzaju sprzętu. Wynosi ona: dla 45mm armaty i 76 mm ap. wz.43 - 200 do 300 m, w zależności od rodzaju używanego pocisku, dla 76 mm ad: 300 - 500 m i między sztykami całonami 600 - 800 m.

Wzłahi kompanijnych przeciwpancernych punktów oporu są często rozmieszczone w pobliżu trzeciego rowu przeciwpancernego działa przeciwlotnicze.

Ich głównym zadaniem jest obrona przeciwlotnicza przed niszczącymi samolotami nieprzyjaciela, lecz w razie potrzeby mogą być one wykorzystane z bardzo dobrym skutkiem do obrony przeciwpancernej / w tym celu posiadają pewną ilość pocisków przeciwpancernych/.

Działa przeciwlotnicze nie są wykazywane w planach obrony przeciwpancernej, nie ich nie do zadań przeciwpancernych, zawsze jest planowy i uzasadniony w planach ogni i celów kompanijnie punkty przeciwpancerne.

Pozza ognie dział przeciwpancernych, przeciwlotniczych i czołowe dowódcy kompanii piechoty rozporządza, jeszcze znaczna ilość artylerii przeciwpancernych / przeciwlotniczych / w których celu: strzela w kierunku niebezpieczeństwa, ale to jest bardzo skuteczny.

W kompanii strategii oddział przeciwpancerny jest podporządkowany dowódcy kompanii piechoty, a nie dowódcy batalionu. Organizacja obrony kompanii, w której jest możliwe wykrycie i odparcie ataku na jej celach, oraz udzielenie pomocy w obronie dział przeciwpancernych i celów.

C. Zadania wozów przeciwpancernych.

Kompanijnie przeciwpancernie punkty oporu, należące do wzniesień brzoźnych, do punktu do celowania, mogą być straszenie, to istnieją tylko w jednej kompanii kompanii batalionu lub też pomocne w kompanii wozów przeciwpancernych. Jest to takim najwyższy celowanie pod jejymi celami trzech a czasem dwóch kompanijnych przeciwpancernych punktów oporu.

Dowódcą kompanijnego wozu przeciwpancernego jest dowódcą batalionu piechoty, jego pododdziałem do obrony przeciwpancernej jest najstarszy sierżant lub starszy lub czołowy, wchodzący w skład kompanii wozów przeciwpancernych.

W skład kompanijnego wozu przeciwpancernego może wchodzić średnio około 20 ludzi / wozów /.

Kompanijnie przeciwpancernie punkty oporu, tworzące kompanijny wóz przeciwpancerny, powinny w oporach się nakazywać. Odległość między artylerijami działami działami kompanijnych przeciwpancernych punktów oporu nie powinna przekraczać: 200 - 300 m dla 45 mm artylerii i 75 mm do wozu 45, 300 - 500 m dla 75 mm artylerii i 500 - 800 m dla czołowych i artylerii przeciwpancernej.

Wzajemne odległości między kompanijnymi wozami przeciwpancernymi musi być ustalona i powinna być ustalona w oporach, jednakże nie powinna być zbyt duża, tak to musi być ustalona w oporach i wozach.

D. Pułkowy rejon przeciwpancerny.

Nawet przy najściślej zorganizowanej obronie przeciwpancernej trzeba liczyć się z możliwością przedarcia się czołgów przez wkrab rejonu obrony pułku.

Po to by nie pozwolić czołgom, którym udało się przebić pierwszą pozycję obrony, na szturm podwładnych i zdobyć drugą i trzecią pozycję oraz by zadać im dalsze straty, dla pułku niechcący przewiduje się najbardziej dogodny sposób nie tylko na czołgi, ale i na wkraby rejonu przeciwpancernego. 1. W składzie pułku niechcący.

Pułkowy rejon przeciwpancerny stanowi samodzielne i niezależne zgrupowanie z czołgami element obrony przeciwpancernej. Składa się on z 4-5 szlaków przeciwpancernych /wkrabów czołgów/ przeznaczonych do obrony określonej.

Skład rejonu przeciwpancernego bardzo różni się w zależności od warunków wojny, wchodzi w skład pułku przeciwpancernego. Liczba czołgów nie powinna być większa niż 1000 sztuk na każdy kilometr rejonu.

Do rejonu jest dla artylerii - dla baterii lub kompanii.

Skład rejonu przeciwpancernego jest:

- rozbić zadanie uderzenia czołgów;
- zadanie czołgów do zmiany kierunku, tak by skierować je bądź na przeszkody przeciwpancerne, bądź na inne elementy obrony przeciwpancernej;
- zadanie jakiegokolwiek zadania.

Organizacja pułkowego rejonu przeciwpancernego powinna być jak najskuteczniejsza, aby osiągnąć w danym rejonie pułkowego przeciwpancernego stanowisko zagrożenie dla czołgów.

W tym celu działają okopane i ukryte, przy zastosowaniu stosuje się do chwili rozpoznania przez saperów i organizacja rejonu.

W pułkowym rejonie przeciwpancernym należy zorganizować dokładną obserwację. Obserwacja odbywa się z wielu miejsc, aby zaszkodzić czołgom i nie dać im możliwości rozpoznania rejonu z odległości ^{wielkości} od rejonu, stojący czołgi nie przeważają na działaniu przeciwpancernym.

Dla odwrócenia uwagi czołgów od możliwości rozpoznania rejonu przeciwpancernego przewiduje się ukrywanie i niszczenie niebezpiecznych przedmiotów, maskowanie i ukrywanie czołgów.

E. Dywizyjny i korpusny rejon ppanc.

Na tych samych zasadach jak przy pułkowym rejonie ppanc organizuje: dla dywizji - dywizyjny rejon ppanc między drugą i trzecią pozycją w sile od 8 - 12 dział i dla korpusu - korpusny rejon / jeden lub dwa / w sile od 12 - 24 dział.

F. Artyleryjski oddział przeciwpancerny.

Artyleryjskie oddziały przeciwpancerne tworzy się na szczeblach pułku piech., dywizji, korpusu i wyższych szczeblach dowodzenia.

Skład artyleryjskiego oddziału ppanc powinien wynosić, na szczeblu:

- pułku piechoty około 1 baterii
- dywizji piechoty około dyonu
- korpusu piechoty około 1 - 2 pułków art. ppanc.
- armii około bryg. art. ppanc.

Artyleryjskie oddziały ppanc w zechia się zazwyczaj samodzielnymi ponadto współpracują one z saperami i oddziałami zapasowymi odpowiedniego szczebla.

Zadaniem artyleryjskiego oddziału przeciwpancernego jest:

- wzmocnienie obrony przeciwpancernej na kierunku najniebezpieczniejszego uderzenia czołgów i pnia;
- odparcie czołgów, którym udało się włamać w system obrony.

Artyleryjski oddział przeciwpancerny pułku piechoty, wchodzi się w "rejonie rozieszczenia" w pobliżu drugiej pozycji obrony, dywizyjny między drugą i trzecią a korpusny między pierwszą i drugim pasem, na przewidzianym głównym kierunku uderzenia broni pancernej przygotowując do obrony miejsc.

Dla pułku piech., dywizji i szczebla korpusu wyznaczają artyleryjskiemu oddziałowi przeciwpancernemu 1 - 2 a na szczeblu korpusu nawet 3 kierunki działania a na każdym z nich 1 - 2 a najwyżej 3 linie rozwiniecia.

Linie rozwiniecia powinny zapewnić oddziałowi ppanc możliwość walki w walce z bronią pancerną pnia na szczeblu:

- pułku piechoty w walce o pierwszą pozycję
- dywizji w walce o trzecią pozycję włączając
- korpusu w walce o trzecią pozycję, między pierwszym a drugim pasem i o drugi pas.

Dowódca artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego danego szczebla, na podstawie wskazówek odnośnie dowódcy, opracowuje plan zajęcia poszczególnych linii rozwinięcia.

Plan ten musi przewidywać:

- "sygnał wywołania" do zajęcia określonej linii /telefon, radio, rakiety/;
- drogę dojazdu
- czas niezbędny na dojazd i rozwinięcie;
- sposób rozstrzelania dział na każdej linii;
- zadania poszczególnych dział na każdej linii;
- zadania saperów i sposób współdziałania z SBap;
- ewentualne zadania oddziałów i broni chemicznej.

Drogi dojazdu powinny być starannie rozpoznane i naprawione, stanowiska ogniowe na poszczególnych liniach uzbrojone i zamaskowane.

W celu sprawdzenia teoretycznych obliczeń czasu na zajęcia linii rozwinięcia przeprowadza się próbne zajęcia poszczególnych linii.

G. Udział w obronie przeciwpancernej artylerii stojącej na zakrytych stanowiskach ogniowych.

W zwalczaniu broni pancernej, której udział się włącza w głąb obrony, bierze również udział artyleria stojąca na zakrytych stanowiskach ogniowych. Udział ten wyraża się w niszczeniu czołgów ogniem na wprost.

W przewidywaniu tego zadania cała artyleria ognia pośredniego obrony a szczególnie PGA powinna zajmować stanowiska ogniowe na przewidywanych kierunkach natarcia broni pancernej nieprzyjaciela, tak by broń pancerna nie mogła ich wyminąć.

Jeśli zajęte stanowiska ogniowe nie dają możliwości prowadzenia ognia na wprost to wówczas artyleria wybiera w pobliżu specjalne stanowiska ogniowe przeciwpancerne które baterie zajmują w razie zagrożenia przez broń pancerną.

Stanowiska ogniowe powinny być tak rozmieszczone, aby zapewniły możliwość prowadzenia ich ognia na wprost z ogniem sąsiednich elementów obrony pancernej, tj. punktów, węzłów lub rejonów pancernej.

Stanowiska ogniowe znajdujące się na specjalnie przeznaczonych kierunkach wznoszą się 2-3 wprost przed siebie, osłania się

przeszkodami i odpowiednio umocnienia.

Rozmieszczone w ten sposób i odpowiednio umocnione SO artylerii ognia pośredniego uzupełniają ogólny system obrony ppanc, tworząc pewnego rodzaju rejonny ppanc.

H. Organizacja dowodzenia w obronie przeciwpancernej na szczeblu dywizji piechoty i w ramach pułku piechoty.

Od odpowiedzialność za organizację obrony przeciwpancernej na szczeblu dywizji piechoty i w ramach pułku piechoty ponoszą wszyscy dcy na poszczególnych szczeblach dowodzenia od dcy kompanii do dcy dywizji włącznie. Ich zadania polegają na ocenie możliwości natarcia broni pancernej npla, na ocenie warunków i możliwości obrony przeciwpancernej po stronie własnej, na określeniu kierunków zagrożenia przez broń pancerną npla i na ustaleniu:

Na szczeblu dywizji - przez dca DP :

- Przydziału środków ppanc do pułków piechoty
- Miejsca pułkowych i dywizyjnego rejonu ppanc i ich składu
- składu, rozieszczenia, kierunków działania, linii rozwinięcia i dcy art. odwodu ppanc dywizji
- ogni zapleczenia broni pancernej npla dla artylerii strzelania pośredniego tj. na wyznaczeniu ZO na podstawie wyjściowej broni pancernej npla, KOZ i SOZ na kierunkach przewidywanego działania broni ppanc i SO dla tej artylerii.
- składu, rozieszczenia i zadań Sap.OZap.
- rozmieszczeniu i rodzaju przeszkód ppanc.

Ponadto dca DP podaje skład i zadania korpusnego odwodu ppanc na korzyść dywizji.

Na szczeblu pułku piechoty dca pułku ustala:

- rozmieszczenie kompanijnych punktów przeciwpancernych i baonowych węzłów przeciwpancernych;
- Ilości dział w poszczególnych punktach i węzłach oraz innych środków przeciwpancernych
- skład, dowódcę i zadania artyleryjskiego odwodu przeciwpancernego
- rozmieszczenie, skład, dowódcę i zadanie pułkowego rejonu przeciwpancernego
- skład dowódcę i zadanie Sap.OZap
- rozmieszczenie i rodzaj przeszkód.

Na szczeblu baonu i kompanii:

Dowódca batalionu i dowódcy kompanii organizują i ponoszą

odpowiedzialność za organizację obrony przeciwpancernej swoich rejonów obrony.

Artylerzyści, dcy przydzielonych środków przeciwpancernych podlegają dcom piechoty i są ich pomocnikami do organizacji obrony przeciwpancernej.

Dowódca pułkowego rejonu przeciwpancernego, dowódca artyleryjского odwołu przeciwpancernego i dca Sap Ozap /o ile nie wchodzi w skład artyleryjского odwołu przeciwpancernego/ podlegają bezpośrednio dowódcy pułku.

Pomocnikiem dowódcy pułku piechoty do organizacji przeciwpancernej jest dowódca artylerii pułku piechoty. Na podstawie znajomości zadań postawionych przez dce pułku dowódców batalionów i innych dowódców, dowódca artylerii pułkowej koordynuje całość organizacji obrony przeciwpancernej pułku.

W tym celu nawiązuje on współpracę z dca RA /zagadnienie ROZ i udziału w obronie przeciwpancernej artylerii stojącej na nasyconych stanowiskach ogniowych, z dcom batalionów, dca pułkowego rejonu przeciwpancernego, dowódcy artyleryjского odwołu przeciwpancernego i szefem saperów /zagadnienie przeszkód, Sap. Ozap, naprawy dróg na manewra art. odwołu przeciwpancernego/.

Dca artylerii pułku piechoty współpracuje ściśle ze szefem sztabu pułku /pierwszym pomocnikiem szefa sztabu/ przy sporządzaniu planu Oppanc ze szkicem ogni oppanc i przeszkód i wydawaniu zarządzeń Oppanc.

Pomocnikiem dcy dywizji w zakresie obrony ppanc w ramach dywizji piechoty jest dca AD

Przedstawia on dcy dywizji w swoim referacie:

- warunki i możliwości obrony ppanc
- podział dyspozycyjnych ^{ch} środków ppanc na poszczególne pułki
- propozycje odnośnie organizacji rejonu ppanc,
- składowanie działania artyleryjского odwołu ppanc;
- nasycenie środkami ppanc na poszczególnych kierunkach i na głębokości poszczególnych pozycji.

Przy podziale środków powinien dca AD mieć na uwadze taki podział i takie rozmieszczenie rejonów i odwołu ppanc, aby główny kierunek zagrożenia był najsilniej zabezpieczony.

W wyniku podziału środków ppanc przez dce artylerii korpusu na pierwszy pas przypada jak wyżej zostało omówione 50% ogólnej ilości środków tj. od 15 - 20 lut na 1 km frontu.

Ilość tę dzielą dla AB między poszczególne pozycje w ten sposób, aby na głębokości pierwszej pozycji zapewnić nasycenie około 50%, na głębokości od pierwszej do drugiej włącznie około 20% i na głębokości od drugiej do trzeciej pozycji włącznie 30%.

Jeśli np. dywizja dysponuje środkami ppanc. zapewniającymi przeciętne nasycenie 18 luf na 1 km frontu to w ramach pierwszej pozycji powinno się znaleźć około 9 luf na km, w ramach drugiej pozycji ok. 4 luf na km a w ramach 3 pozycji 5 ok. luf na km frontu.

W obliczeniach przyjmuje się artyleryjskie odwody przeciwpanc. cerne w położeniu statycznym a tak odwody ppanc. pułków piechoty wlicza się do środków ppanc. drugiej pozycji a odwód ppanc. dywizji do trzeciej pozycji.

W toku walki nasycenie to na skutek wykonywanych manewrów odwodami ppanc. ulega pewnym wachaniom w zależności od potrzeb terenu i położenia.

Poza tymi obowiązkami ciążącymi na dcy AB jako pomocnik dcy dywizji w organizowaniu obrony ppanc. ciąży na nim jeszcze obowiązek skontrolowania organizacji obrony ppanc. w ramach dywizji i w razie potrzeby usunięcia niedociągnięć względnie usterek w zastępstwie dcy dywizji.

Odbito 96 egz.

/na 46 matr. 1 egz. na 25 ark./
Egz. Nr. 1 - Satab Gen. Oddział III.
Egz. Nr. 2 - 3 Archiwum
Egz. Nr. 4 - 96 Biblioteka Tajna.
Wyk. pzk. WARSZCZYŃSKI
Druk W. 2. Nr. ks. 143 /wyszk.
Data 13.X. 1950 r.

